

at det var billigt og rigtigt, i dette Tilfælde at indbringe Lovforslaget for Rigsdagen; dette har været Grunden til § 1. At § 2 følger af § 1, troer jeg allerede er tilstrækkelig oplyst under de foregaaende Forhandlinger, thi jeg villig vil indrømme, at ligesom der kan være Spørgsmaal om aldeles at nægte § 1, saaledes vil der ogsaa kunne være en begrundet Mening for at blive staaende ved § 1 og sige, at siden engang denne Resolution af 1845 for Kjøbenhavn er givet, uden endnu at være benyttet, saa vil man belønne Odense Commune, der i dette Tilfælde synes at ville komme Hovedstaden i Forkjøbet; men videre vil man ikke gaae. Det kan være en berettiget Anskuelse, men jeg tillader mig dog at troe, at det vilde være rigtigt, at man paa en Maade stillede en Opmuntring i Udfigt ogsaa for andre Communer end netop Odense. Jeg troer i ethvert Tilfælde, at det ikke vil blive en Sag af noget særdeles finantseelt Omfang, navnlig ikke forsaavidt § 2 angaaer; og naar der er Spørgsmaal om i denne Henseende at berøve Finantserne Indtægtskilder, saa maa det dog erindres, at Finantserne egentlig ingen Indtægtskilde have haft, der svarede til det Slags Anlæg, og at Finantserne, alt efter som saadanne Anlæg mere og mere fremmes, i højeste Grad har Udfigt til stigende Toldindtagter af, hvad der behøves til at holde dem i Gang, saasom Steenkul og deslige. Dette Sidste anfører jeg blot med Hensyn til den finantsele Betragtning, som den ærede 2de Landstingsmand for 7de Kreds (Nyholm) fremhævede; thi, uagtet denne Udfigt til stigende Indtægter for Finantserne, som saadanne Anlæg medføre, vilde jeg dog, naar Sagen var reen, paa det Allerbestemteste modsætte mig hvilkensomhelst Undtagelse fra Toldlovgivningen af det Slags. — Forsaavidt der har været Spørgsmaal om, at Billighed ogsaa talte for at udvide Begunstigelsen til Private, saa kan jeg ikke nægte, at naar Forslaget blot holdt sig til Billighed, saa var der ikke nogen særdeles Grund til, fordi Communerne, som følge af deres temmelig tunge Forretningsgang, kunde finde Vanskeligheder ved at arrangere sig med Entrepeneuren, derfor at indrømme dem sliq Toldfrihed mere end de Private; men

jeg maa dog bestemt erklære mig imod, at det udvides til Private. I saa Tilfælde skulde jeg hellere lade det hele Lovforslag falde, end at lade det gaae et eneste Skridt videre, end det her gaaer; jeg troer, at vi her ere paa den yderste Grændse, hvortil man i saa Henseende tør gaae, og jeg skal navnlig tillade mig at erklære, at, saalange jeg har nogen Stemme i hvilkensomhelst Egenkab til at udtale mig paa Rigsdagen om deslige Forhold, saa vil jeg paa det Allerbestemteste være imod at stille saadanne almindelige Toldbegunstigelser som Præmie for Communerne's Tilid i Udfigt, som den ærede Landstingsmand, der sidst havde Ordet (Kierkegaard), fandt begrundede den rette Lighed.

Orsted: Jeg holder for, at man gjør rettest i at blive staaende ved Lovforslaget eller maa skee alene ved sammes 1ste Paragraph. At der efter almindelige Principer ingen sfiellig Grund er til at bevilge Communen saadanne Begunstigelser som de omspurgte, forekommer mig at være aldeles klart. Jeg finder det endog saa betænkeligt med Hensyn til, at de udenlandske Værksteder og Fabrikker, som kunne fortjene Opmuntringer, derved vilde blive stille ved et ikke uvigtigt Erhverv; thi det blev derved vanskeligt for dem at faae Leverancer til saadanne betydelige Anlæg, som de omhandlede ville være. Bistnok ere vi paa Veie til at komme ud fra det forrige Protectionssystem, og det er jo vistnok meget lykkeligt, at vi ikke længere have saadanne høie Toldsatser, som for at begunstige visse Anlæg nærmere sig Forbud og udelukkede de fremmede Producter fra vort Marked, hvilkens høie Told ogsaa har existeret med Hensyn til Jernstøberarbejde, som er en betydelig Deel af det, som her er Spørgsmaal om, men som i en senere Tid ere blevne ændrede, og som, hvis det behøvedes, yderligere kunne blive modificerede, men en i sig selv rimelig Told, som kan bidrage til, at vore indenlandske Arbejder kunne faae Fortrin, naar de kunne leveres gode og til billige Priser, er dog nok meget forsvarligt, og der er heller ikke nogen Stat, som har aldeles opgivet dette, og, naar der er lagt en høj Told paa udenlandske Arbejder, saa forekommer det mig, at det er betænkeligt at gjøre Undtagelser der-